

Crítica

ABAD DOMENEC, Francesc [et al.]: *Geografies expectants*. Girona: Fundació Espais d'Art Contemporani, 2007, 200 p.

ALÓS, Maria [et al.]; PERAN, Martí [textos]; LABRA, Artemio i Ximena [projecte]: *Perdidos en el despacho*. Girona: Fundació Espais d'Art Contemporani, 2007, 16 p.

BAIGES, Anna M.; PUIG, Irene de [curs.]: *Cinèfil: Cinema i filosofia*. Vic / Girona / Barcelona: Eumo / Universitat de Girona / Grup IREF, 2007, 235 p.

BESALU, Xavier; FALGÀS, Margarida; GODOY, Joan de la Creu; ROMERO, Alfons [eds.]: *Mestres del segle XXI: Competents, ben formades, justes / Mestres del segle XXI: Competents, ben formats, justos*. Girona: CCG Edicions, 2007, 355 p.

CADENA, Josep M.: *Les presons d'Amèlia Riera*. Girona: Museu d'Art de Girona / Generalitat de Catalunya, 2007, 27 p.

CALLIS i FRANCO, Josep [coord.]: *Mestres 68, 1993-2003: Una dècada de premis institucionals*. Girona / Barcelona: Mestres 68 / Associació de Mestres Rosa Sensat, 2007, 293 p.

CARBONELL, Eudald; ORTIZ, Carme [textos]: *Francesc Torres Monsó: Miratges*. Girona: Fundació Espais, 2007, 28 p.

CATALAN, Jaume: *Santuaris i ermites de la Mare de Déu a les comarques gironines: Itineraris, rutes en cobxe, en BTT i a peu*. Girona: Pal Verd, 2007, 179 p.

COFAN, Camil; FAVA, Nadia [curs.]: *Deu propostes per a Castellfollit de la Roca*. Girona / Castellfollit de la Roca: Universitat de Girona / Castellfollit de la Roca, 2007, 23 p.

DIVERSOS AUTORS: *42 històries màgiques: Llegendes de Girona*. Fundació 60, 2007, 120 p.

DIVERSOS AUTORS: *Bases específiques reguladores de les subvencions de la Diputació de Girona per a la realització de projectes dins del Parc Natural del Montseny*. Girona: Diputació de Girona, 2007, 45 p.

Olot celebra l'aniversari de la Segona República

GIMÉNEZ, Neus (direcció);
GIMÉNEZ, Neus; PASCAL, Núria;
GUTIÉRREZ, Jesús (guió).
Olot en temps de la Segona República.
DVD, 60 minuts.
PEHOC. Olot, 2007.

El Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca ha produït un magnífic DVD on repassa els anys de la Segona República a la ciutat d'Olot. El documental, d'una hora de duració, analitza en catorze capítols, d'una manera rigorosa i didàctica, aquest període de la nostra història recent.

L'obra comença amb els fets que van propiciar l'esdeveniment del nou sistema polític, i esmenta els objectius de la República, per centrar-se tot seguit en l'Ajuntament republicà olotí, els seus representants i els projectes emblemàtics que va encetar. Es dediquen capítols a l'estudi de la nova situació de la dona a partir d'aquella nova realitat política, a l'educació com a motor del canvi, a la cultura...

A continuació el documental analitza els fets d'octubre de 1934 i el que van significar, i fins a quin punt les desigualtats socials van contribuir a l'esclat de la guerra; tot seguit repassa l'aixecament feixista del 18 de juliol i l'educació i la cultura que en temps de guerra es va viure a la ciutat, fa una aproximació a la vida de la

població en aquest període de conflicte i acaba amb els refugiats, els fets violents viscuts a la ciutat, l'entrada de les tropes «nacionals» i l'exili i la repressió.

El fil conductor de la filmació són les entrevistes que s'han de fet a disset persones d'un ampli ventall professional i ideològic —entre les quals hi ha protagonistes dels fets narrats i familiars de personatges significatius avui desapareguts—, compaginades àgilment amb les opinions de diversos historiadors, de manera que el guió se segueix amb molt d'interès.

El documental tracta les transformacions socials que va comportar el període de la República a Olot: el laïcisme, la coeducació, la important contribució educativa que va representar el nou Institut —gràcies al qual es van poder formar les primeres dones universitàries de la població—, la creació de l'Escola Superior de Paisatge... tot plegat de vida ben efímera.

Un seguit d'imatges fixes i en moviment, algunes de totalment inèdites, pro-

cedents de diverses arxius, il·lustren molt adequadament els períodes referenciats, i es complementen amb cançons i himnes del moment, com també amb l'emblemàtic discurs del president Macià proclamant la República catalana, que inicia el document.

M. Assumpció Arnau

En Miquel Berga fa molt

BERGA, Miquel.

No fer res i altres ocupacions.

CCG Edicions.

Girona, 2007. 183 pàgines.

Com que jo sóc dels que comencen el diari per darrere, quan agafo *El Punt* del diumenge sempre em trobo amb la columna de Miquel Berga. I gairebé sempre la llegeixo. I gairebé sempre m'agrada. El que potser no m'agrada tant és llegir un recull d'aquestes columnes. I això em passa amb tots els reculls d'articles, no només amb els d'aquest autor. Els trobo feixucs. L'espai natural d'una columna és el diari. És així encara que la persona que ha seleccionat els articles (apareguts a *El Punt* entre 1999 i 2007) faci propaganda del producte afirmant que el recull pot funcionar «com una crònica sentimental dels darrers vuit

anys» o que expliqui que ha triat les «columnes de tema intemporal».

Tot i això, m'ha agradat retrobar-me amb l'erudició i la ironia de Berga. La seva erudició (és professor de literatura anglesa i degà d'humanitats de la Universitat Pompeu Fabra) queda palesa en la multitud de citacions (de Wilde, Shakespeare, Shaw o Borges) amb què farceix els seus articles. A més, també hi abunden les anècdotes sobre personatges coneguts. Berga les sol fer servir, tant les unes com les altres, per bastir el seu discurs. A vegades, però, *són* la columna, i és llavors quan es pot pensar en un ús excessiu d'aquest recurs. De totes maneres, la idoneïtat de la tria i/o la comicitat de quasi totes acaben desfent aquesta impressió («Kubla Khan», «Finestres verdes»). Un altre mèrit que també tenen és que poden despertar l'interès del lector profà per l'autor citat («Girona i els morts», «Bloomsday», «Inicis»).

D'ironia se'n troba en quasi tots els articles que el seleccionador ha agrupat en set apartats, però, de manera especial, i suposo que inevitable, en els que formen part d'«Amors», «Identitats» o «De la política» (són brillants «Enamorada», sobre la reina Isabel II d'Anglaterra, «Jueus», «Ases», «Pierre Menard»).

Berga escriu bé, alguns dels articles poden passar

com a microcontes perquè estan ben construïts i tenen un final inesperat («Separats», «Drama»), i sempre és agradable rellegir reflexions profundes tan ben encabides en un espai reduït. Sí, tot això és veritat, però m'estimo més trobar-me amb Berga els diumenges a mig matí, encara que les paraules dels seus articles estiguin enganxades en un paper més dolent.

Jordi Bonet-Coll

Vint anys de fotoperiodisme

NAVARRO I SASTRE, Natàlia [i altres].

Rafael Vilarrubias, passió per la crònica gràfica.
Col. Quaderns de Fotografia.
Diputació de Girona.
Girona, 2007. 340 pàgines.

La cessió del fons fotogràfic de Rafael Vilarrubias Ros a l'Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet (Diputació de Girona) l'any 2006, després dels contactes amb la família Vilarrubias, ha estat la base d'aquest complet recull fotogràfic del fotògraf nascut a Igualada el 2 de març de 1905. Es tracta d'una extensa i meticulosa publicació, amb 176 fotografies i diversos articles sobre la seva vida i obra, que constitueix el cinquè número dels Quaderns de Fotografia de la Diputació de Girona.

Rafael Vilarrubias treballava a Igualada d'escrivent en una blanqueria, però a l'edat dels vint-i-sis anys es traslladà a Banyoles, on es va casar amb la banyolina Carme Arbell i Raurell i hi va viure fins a la seva defunció, als quaranta-vuit anys d'edat. Precisament a Banyoles, entre els anys 1931 i 1953, Vilarrubias va poder dedicar-se de ple a la seva gran passió, iniciada dins l'Agrupació Fotogràfica d'Igualada: la fotografia periodística. Per això, no és d'estranyar que la gran majoria de la seva obra estigui centrada a la capital del Pla de l'Estany, tot i que també inclou fotografies d'altres localitats gironines, o bé d'Igualada, la seva ciutat natal. Malauradament, cal assenyalar que una part important del seu fons fotogràfic no s'ha conservat.

Sense cap mena de dubte estem davant la publicació més extensa i completa dedicada fins avui a la trajectòria professional de Vilarrubias. Tot i la indiscutible vàlua del seu llegat fotogràfic, no va ser

fins a l'octubre de l'any 2000 que va sorgir la primera iniciativa per recuperar i difondre la seva figura, a través d'una exposició retrospectiva a la Llotja del Tint de Banyoles. A partir d'aquell any han estat nombroses les publicacions dedicades a aquest fotògraf, de les quals certament és ben mereixedor.

Aquest llibre recull un gran nombre d'imatges d'àmbit privat, professional o del fotoperiodisme. La gran majoria de fotografies fan referència a Banyoles, encara que d'altres foren preses a Igualada, Llinars del Vallès o Besalú, per exemple. Vilarrubias, bon coneixedor de l'estany de Banyoles, va fotografiar-ne durant els anys 40 i 50 diferents vistes panoràmiques i la introducció d'activitats esportives, com ara la navegació de lleure a vela, les travessies a l'estany, organitzades pel Club Natació Banyoles, o les regates de rem. En la publicació també hi podem trobar una fotografia panoràmica sobre el multitudinari concurs de pesca celebrat l'agost de 1950 a l'estanyol del Vilà.

La seva primera col·laboració amb el diari *La Vanguardia* data de final de l'any 1932. L'aiguat i el desbordament de l'estany de Banyoles, el mes de desembre d'aquell any, li van obrir les portes al fotoperiodisme. Vilarrubias convertí amb el seu objectiu els carrers negats de